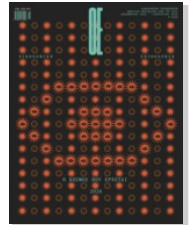

1. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΕΞΑΜΕΝΩΝ ΣΚΕΨΗΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

Μέσο: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

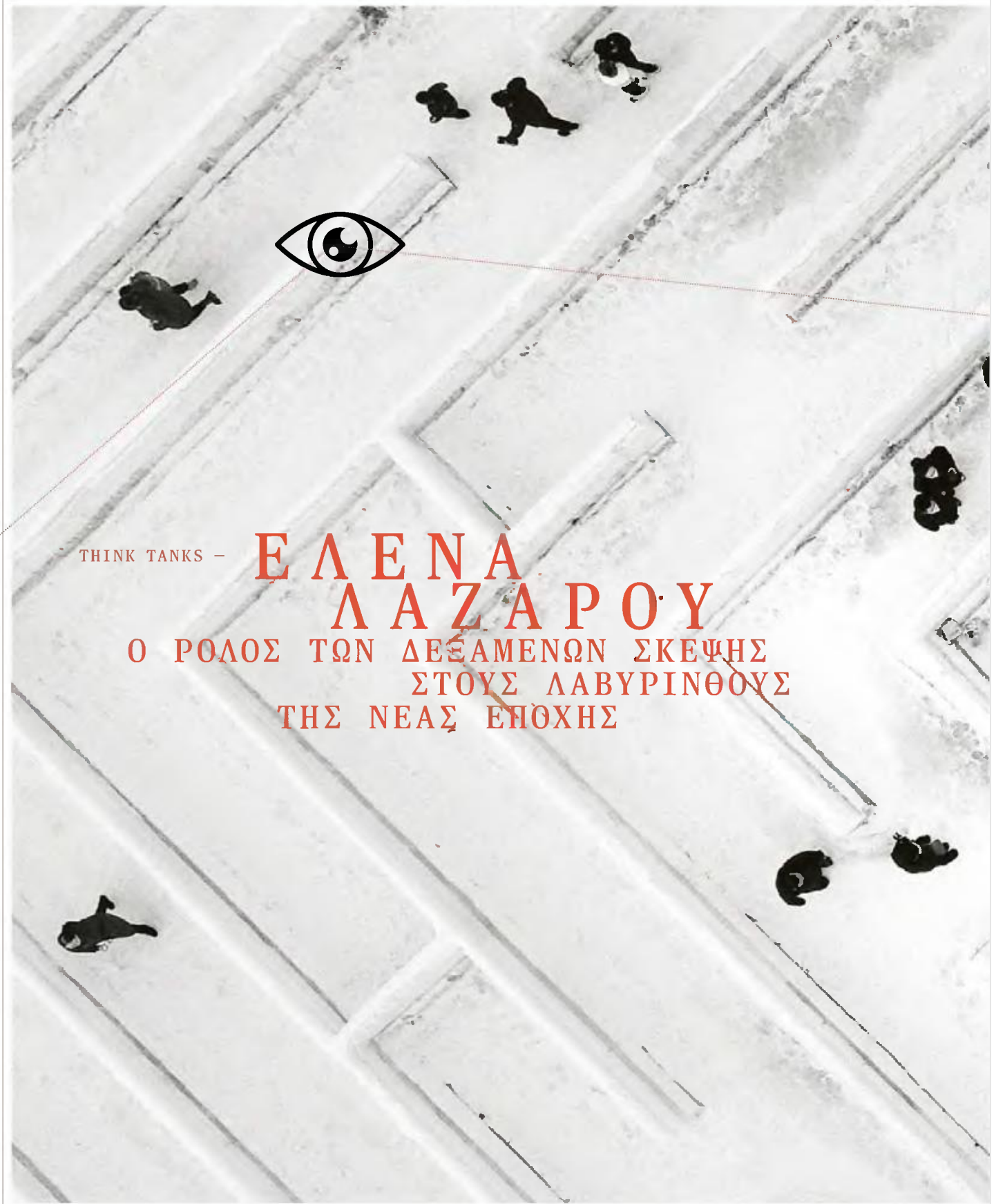
Ημ. Έκδοσης: . . .01/12/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .20/12/2025

Σελίδα: 148

0

ΚΟΣΜΟΣ

THINK TANKS -

ΕΛΕΝΑ ΛΑΖΑΡΟΥ

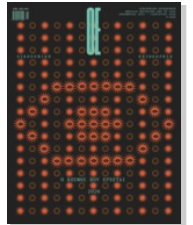
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΕΞΑΜΕΝΩΝ ΣΚΕΨΗΣ
ΣΤΟΥΣ ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΥΣ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΠΟΧΗΣ

1. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΕΞΑΜΕΝΩΝ ΣΚΕΨΗΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

Μέσο: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .01/12/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .20/12/2025

Σελίδα: 149

ΠΟΥ

ΕΡΧΕΤΑΙ

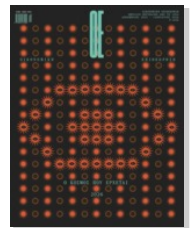

1. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΕΞΑΜΕΝΩΝ ΣΚΕΨΗΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

Μέσο: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .01/12/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .20/12/2025

Σελίδα: 150

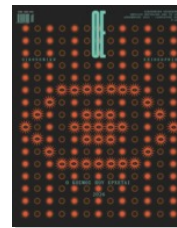
0

ΚΟΣΜΟΣ

Η γενική διευθύντρια του **Ελληνικού Ιδρύματος Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΙΙΑΜΕΠ)** μιλά στην *Οικονομική Επιθεώρηση* για τον ρόλο των think tanks στη διαμόρφωση της σκέψης γύρω από την εξωτερική πολιτική, τον νέο στρατηγικό προσανατολισμό που χρειάζεται η Ευρώπη, και για το πώς ο τρόπος με τον οποίο θα αποφασίσει η Ένωση να προσεγγίσει και να αξιοποιήσει την υψηλή τεχνολογία θα έχει καταλυτικές συνέπειες για το μέλλον της.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΑΓΓΕΛΟ ΑΛ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟ

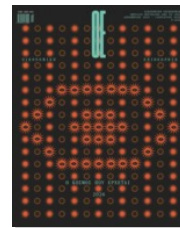
Σε μία εποχή κατά την οποία, αν και η Ελλάδα έχει αφήσει πίσω της ένα σημαντικό κομμάτι από τις μνήμες της βαθιάς οικονομικής κρίσης της περιόδου 2009-2018, πολλοί άνθρωποι που βρίσκονται σε παραγωγική ηλικία εξακολουθούν να θέλουν να φύγουν στο εξωτερικό και να αναζητήσουν μία καλύτερη τύχη και μία οικονομικά πιο άνετη ζωή, ορισμένοι αποφασίζουν να ακολουθήσουν αντίθετη πορεία. Η **Ελένα Λαζάρου** είναι ένας από αυτούς τους ανθρώπους. Έφυγε από τις Βρυξέλλες, όπου έζησε και εργάστηκε επί χρόνια στην επονομαζόμενη «πρωτεύουσα της Ενωμένης Ευρώπης», για να επιστρέψει στην Ελλάδα και να αναλάβει, από τις αρχές του περασμένου Σεπτεμβρίου, τη θέση της γενικής διευθύντριας του **Ελληνικού Ιδρύματος Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ)**. Όσοι τη γνωρίζουν από κοντά ομνούν στην εργατικότητα της (σ.σ. ο γράφων ομιλεί από προσωπική εμπειρία), αλλά και στο γεγονός ότι ενσαρκώνει πλήρως την έννοια του «think tanker», κάτι που άλλωστε αποδεικνύεται και από το βιογραφικό της. Οι ίδιοι άνθρωποι πιστεύουν ότι θα προσφέρει νέα πνοή στο **ΕΛΙΑΜΕΠ** που τις τελευταίες δεκαετίες έχει κατοχυρώσει μία θέση μεταξύ των καλύτερων ευρωπαϊκών δεξαμενών σκέψης, παρά την κριτική που επίμονα και άδικα συνεχίζουν να ασκούν οι εν Ελλάδι αντίπαλοί του.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ THINK TANKS ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

Συναντήσαμε την **Ελένα Λαζάρου** πριν από μερικές ημέρες στις παγωμένες Βρυξέλλες, καθώς είχε έρθει (σε ένα από τα συνεχή ταξίδια της) για να συμμετάσχει (μεταξύ άλλων) στο ετήσιο συνέδριο του Κέντρου Ευρωπαϊκής Πολιτικής (European Policy Center - EPC) στο οποίο είναι ανώτερη σύμβουλος. Αναπόφευκτα, η πρώτη ερώτηση περιστρέφεται γύρω από τους λόγους που την οδήγησαν να φύγει από τη θέση της στο European Parliamentary Research Service (EPRS), το «think tank» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο οποίο είχε διατελέσει και επικεφαλής της Μονάδας Εξωτερικών Πολιτικών, για να αναλάβει τη γενική διεύθυνση του **ΕΛΙΑΜΕΠ**. «Όταν θεωρείς τον εαυτό σου think tanker, όπως εγώ, έχεις εργαστεί ακόμη και στη Βραζιλία (σ.σ. συγκεκριμένα ως επικεφαλής στο Κέντρο Διεθνών Σχέσεων του Fundação Getulio Vargas - FGV) και έχεις μία σταδιοδρομία στις διεθνείς σχέσεις, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αλλάξεις, οπότε είναι εφικτό, γεωγραφική σκοπιά, για να μπορείς να έχεις καθαρότερη και βαθύτερη ματιά επί των εξελίξεων. Είναι ουσιαστικό να μπορείς να δεις τα πράγματα όχι μόνο από την οπτική των Βρυξελλών, αλλά και από την πλευρά των εθνικών πρωτευουσών», μας λέει.

Για την ίδια, αυτή την περίοδο διεξάγεται «ένας γενικότερος ανασχεδιασμός της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής άμυνας τόσο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) όσο και σε επίπεδο κρατών-μελών, προϊόν της γενικότερης ανακατάταξης που έχει προκαλέσει η πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών υπό την προεδρία του Ντόναλντ Τραμπ». Αυτό επηρεάζει συνολικά την πορεία της ΕΕ. Ο σκοπός της είναι να μπορέσει από τη νέα της θέση να συνδυάσει αυτή την εξέλιξη με το γεγονός ότι τόσο η Κύπρος όσο και λίγο αργότερα η Ελλάδα αναλαμβάνουν -πολύ κοντά χρονικά η μία στην άλλη- την εκ περιτροπής Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ. Η αναφορά και το ενδιαφέρον της **Λαζάρου** για την Κύπρο δεν είναι άλλωστε μία τυπική αναφορά, αλλά και έχει και προσωπικό πρόσημο: ο πατέρας της είναι Κύπριος και η ίδια διαθέτει και την κυπριακή υπηκοότητα. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο ρόλος των δεξαμενών σκέψης έχει γίνει ιδιαίτερα κομβικός, «όχι τόσο στη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής, όσο στη διαμόρφωση της σκέψης σχετικά με την εξωτερική πολιτική. Είναι κρίσιμο οι δεξαμενές σκέψης να προσφέρουν επιλογές πολιτικής σε τομείς τεχνικούς, όπως π.χ. η αμυντική βιομηχανία, οι αλυσίδες εφοδιασμού, η τεχνητή νοημοσύνη, η ψηφιακή μετάβαση, ακόμη και για την αντιμετώπιση των υποθαλάσσιων σαμποτάζ». Στη δε Ελλάδα, όπου η αγορά είναι μάλλον μικρή

«ΕΙΝΑΙ ΚΡΙΣΙΜΟ ΟΙ ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ ΣΚΕΨΗΣ ΝΑ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΟΥΣ, ΟΠΩΣ Π.Χ. Η ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΟΙ ΑΛΥΣΙΔΕΣ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ, Η ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ, Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ, ΑΚΟΜΗ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΣΑΜΠΟΤΑΖ». ΣΤΗ ΔΕ ΕΛΛΑΔΑ, ΟΠΟΥ Η ΑΓΟΡΑ ΕΙΝΑΙ ΜΑΛΛΟΝ ΜΙΚΡΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ, «Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ ΜΕ ΥΠΑΡΧΟΝΤΑ ΣΧΗΜΑΤΑ, ΟΠΩΣ Η ΔΙΑΝΕΟΣΙΣ, ΤΟ ΔΕΛΦΗ ECONOMIC FORUM ΚΑΙ ΤΟ ΙΔΙΣ ΘΑ ΠΡΟΣΕΦΕΡΕ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ».

σε σχέση με άλλες χώρες, «η διαμόρφωση συνεργειών με υπάρχοντα σχήματα, όπως η δι-αΝΕΟσις, το Delphi Economic Forum και το ΙΔΙΣ θα προσέφερε πολλαπλασιαστικά απο-τελέσματα».

Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

Δεν υπάρχει φυσικά ουδεμία αμφιβολία ότι στον αγαπημένο τομέα έρευνας της **Έλενας Λαζάρου**, στην εξωτερική πολιτική, στη γεωπολιτική και στην άμυνα, «η Ευρώπη διέρχεται μία στιγμή μετασχηματισμού (transformative moment)», παρατηρεί. Της επισημαίνουμε ότι δεν είναι λίγοι οι διεθνείς αναλυτές οι οποίοι, παρατηρώντας τις εξελίξεις σε θέματα όπως το Ουκρανικό, εκφράζουν φόβους ότι η ΕΕ διέρχεται βαθιά παρακμή και απειλείται με εξοβελισμό στην ασημαντότητα (irrelevance). Η γενική διευθύντρια του ΕΛΙΑ-ΜΕΠ αναγνωρίζει τον κίνδυνο, αλλά παραμένει προσεκτική. «Οι λόγοι που βρισκόμαστε στη σημερινή κατάσταση είναι εμφανείς, δεν υπάρχει αμφιβολία για αυτό. Και για να μπορέσουμε να διέλθουμε με ασφάλεια αυτή την ταραγμένη περίοδο, θα απαιτηθεί να βρεθεί το κατάλληλο μίγμα μεταξύ πολιτικής βούλησης, αλληλεγγύης και οικονομικών επιλογών», σημειώνει. Το πρόβλημα δεν είναι τόσο οι ευρωπαϊκοί θεσμοί, διότι «σήμερα έχουμε να κάνουμε με θέματα ευρείας κλίμακας, όπως είναι η ανταγωνιστικότητα, η ασφάλεια, η άμυνα, ενώ θα πρέπει να προσθέσουμε σε

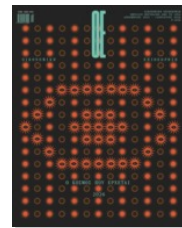
αυτά τους κινδύνους για τη δημοκρατία και την ανθεκτικότητα (resilience) των κοινωνιών, αλλά και τον σεβασμό του διεθνούς δικαίου».

Στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και στις αρχές της δεκαετίας του 1990, η κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης είχε, μεταξύ άλλων, ως αποτέλεσμα την κινητοποίηση των ευρωπαϊκών ηγεσιών και την επιλογή της δημιουργίας της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) με επιστέγασμα την υιοθέτηση του ευρώ. Ακολούθησε η διεύρυνση προς τα κράτη της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και γενικότερα μία δεκαετία που άλλαξαν τα πάντα στην ΕΕ με συνεχείς αλλαγές στις Συνθήκες και με σκοπό την πιο εύρυθμη λειτουργία της Ένωσης. Σήμερα, που μία αναθεωρητική Ρωσία επανακάμπτει και η υπάρχουσα ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική ασφαλείας αμφισβητείται με δεδομένη και την αποστασιοποίηση της Ουάσινγκτον, μήπως έχει έρθει η ώρα για ένα «νέο Μάαστριχτ», ρωτάμε την **Έλενα Λαζάρου**. Και η ίδια εκτιμά ότι η απάντηση στο ερώτημα αυτό δεν είναι εύκολη, αλλά επισημαίνει ότι «οι ιθύνοντες δεν είναι αφελείς, γνωρίζουν το πρόβλημα. Ωστόσο, δεν υπάρχουν αυτή τη στιγμή εκείνα τα κράτη-μέλη που θα μπορούσαν να σύρουν μπροστά το κάρο. Τούτο συμβαίνει διότι οι πολιτικές διεργασίες εντός των κρατών-μελών, στην εσωτερική τους πολιτική, αποτελούν, ενδεχομένως, ακόμη μεγαλύτερο πρόβλημα». Η έντονη πολιτική πόλωση, η εμφάνιση και η ενδυνάμωση ακραίων πολιτικών δυνάμεων, αλλά και η αρνητική επίδραση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης «δεν επιτρέπουν πλέον, όπως στο παρελθόν,

έναν διάλογο ή και αντιπαράθεση με επιχειρήματα, αλλά οδηγούν συχνότερα σε άγρια πολιτική σύγκρουση». Είναι αυτός ένας από τους βασικούς λόγους που κάθε φορά που πέφτει στο τραπέζι το ενδεχόμενο αλλαγών στις Συνθήκες, οι «27» στρέφουν το βλέμμα αλλού.

Θα πρέπει επίσης να κάνουμε ένα βήμα πίσω και να δούμε υπό προοπτική πώς έχουμε φτάσει στη σημερινή κατάσταση. Για τη συνομιλήτριά μας, η οποία λόγω της σύνδεσής της με σειρά πολύ σημαντικών δεξαμενών σκέψης (όπως π.χ. το βρετανικό Chatham House, αλλά και το γερμανικό Bertelsmann Foundation), έχει τη δυνατότητα να έχει πολλαπλές προσλαμβάνουσες, «η έναρξη της νέας πολιτικής εποχής στην οποία έχει εισέλθει η ενωμένη Ευρώπη πρέπει να αναζητηθεί αρκετά πιο πίσω και συγκεκριμένα στη χρηματοπιστωτική κρίση της διετίας 2008-2009». Αυτό το κομβικό συμβάν, το οποίο αποτέλεσε τη μήτρα της κρίσης χρέους που ταλάνισε την ευρωζώνη και την ΕΕ με επίκεντρο και τη χώρα μας, «ήταν η αρχή της περιόδου των πολυκρίσεων (polycrisis) που εκτυλίχθηκε την περίοδο 2009-2016 και συνοδεύθηκε στη συνέχεια και από τη μεταναστευτική κρίση». Το Μεταναστευτικό «κούμπωσε» στην οικονομική κρίση και τη δημοσιονομική λιτότητα και τροφοδότησε έντονα την άνοδο του λαϊκισμού κάθε μορφής. Πολλά από τα κρίσιμα ζητήματα που σήμερα μας απασχολούν για το μέλλον της Ευρώπης «ήταν από τότε γνωστά, οι πρώτες εκθέσεις στρατηγικής πρόβλεψης (strategic foresight) των ευρωπαϊκών υπηρεσιών ήδη από το 2008 και το 2009 είχαν γράψει αναλυ-

«Ο ΤΡΟΠΟΣ ΜΕ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟ Η ΕΕ ΘΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙ ΚΑΙ ΘΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΕΙ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΗΣ ΤΗ ΡΑΓΔΑΙΑ ΠΡΟΟΔΟ ΤΗΣ ΥΨΗΛΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΘΑ ΕΧΕΙ ΚΑΤΑΛΥΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ. ΘΑ ΑΠΑΙΤΗΘΕΙ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΑΛΛΑΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΑΥΤΟΝ», ΞΕΚΑΘΑΡΙΖΕΙ Η ΛΑΖΑΡΟΥ, ΠΡΟΣΘΕΤΟΝΤΑΣ ΟΤΙ ΑΥΤΟ ΑΚΡΙΒΩΣ ΘΑ ΚΑΘΟΡΙΣΕΙ ΑΝ Η ΕΕ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΕΙ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ – ΚΑΙ ΟΧΙ Η ΑΠΛΗ ΑΡΣΗ ΤΩΝ ΣΗΜΕΡΙΝΩΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ Η ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ.

τικά για τις προκλήσεις, αλλά η αντιμετώπισή τους έμεινε πίσω διότι οι προτεραιότητες μεταβλήθηκαν».

Η ΕΕ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΠΟΛΟ ΗΠΑ - ΚΙΝΑΣ

Η νέα διεθνής ισορροπία επί του άξονα ανταγωνιστικότητα - ασφάλεια θα είναι καθοριστική για τις γεωπολιτικές εξελίξεις των προσεχών δεκαετιών. Είναι σαφές σε όλους ότι, σε αυτό το πλαίσιο, ο ανταγωνισμός και η φύση των σχέσεων μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Κίνας θα αποβεί καθοριστικός. Ποια θέση θα έχει η Ευρωπαϊκή Ένωση (σ.σ. μία έννοια σαφώς διαφορετική τόσο γεωγραφικά όσο και πολιτικά από την έννοια «Ευρώπη») εντός του νέου περιβάλλοντος;

«Ο τρόπος με τον οποίο η ΕΕ θα προσεγγίσει και θα αξιοποιήσει προς όφελος της οικονομίας, της ανάπτυξης και των πολιτών της τη ραγδαία πρόοδο της υψηλής τεχνολογίας θα έχει καταλυτικές συνέπειες. Θα απαιτηθεί να γίνουν άλματα στον τομέα αυτόν», ξεκαθαρίζει η Λαζάρου, προσθέτοντας ότι αυτό ακριβώς θα καθορίσει αν η ΕΕ μπορεί να καταστεί μακροπρόθεσμα ανταγωνιστική - και όχι η απλή άρση των σημερινών περιορισμών ή ρυθμίσεων. «Τομείς όπως η τεχνητή νοημοσύνη, το quantum computing, το bioengineering, τα biosynthetics είναι μερικά μόνον από τα κομμάτια του παζλ. Οι επιλογές σε αυτούς τους τομείς θα καθορίσουν τις μεγάλες δυνάμεις του μέλλοντος», εξηγεί.

Η ασφάλεια και η άμυνα της «γηραιάς ηπείρου» θα αποτελέσει τη δεύτερη πλευρά του άξονα. Η ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική ασφαλείας που διαμορφώθηκε μετά τον τερματισμό του Ψυχρού Πολέμου και την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης την περίοδο 1989-1991 έχει πλέον παρέλθει και οι εξελίξεις στα πεδία των μαχών στην Ουκρανία θα αποβούν καθοριστικές για τη μορφή που θα λάβει μία νέα αρχιτεκτονική. Εξίσου κομβική θα είναι και η στάση που θα τηρήσουν οι Ηνωμένες Πολιτείες, οι οποίες μοιάζουν αμφίθυμες να αναλάβουν το κόστος του παρελθόντος για την προστασία και την ασφάλεια των Ευρωπαίων.

Για τη Λαζάρου, «θα ήταν επιθυμητή η παραμονή των Αμερικανών σε οποιαδήποτε νέα μορφή λάβει η ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική ασφαλείας. Αλλά δεν πρέπει να κρυβόμαστε πίσω από το δάχτυλό μας. Θα απαιτηθεί να διαμορφωθεί ένας αξιόπιστος ευρωπαϊκός πυλώνας ασφαλείας. Και αυτό δεν μπορεί να σημαίνει ότι απλώς τα ευρωπαϊκά κράτη θα πληρώνουν για την προμήθεια οπλικών συστημάτων από τρίτες χώρες, και κυρίως τις Ηνωμένες Πολιτείες. Το κλειδί βρίσκεται στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας». Στον τομέα αυτό έχουν άλλωστε επενδυθεί πολλές προσπάθειες τα τελευταία χρόνια με την κατάθεση αλληπάλληλων προτάσεων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με σκοπό να καλυφθούν τα σοβαρότατα κενά που χαρακτηρίζουν τις ένοπλες δυνάμεις των περισσότερων κρατών-μελών, π.χ. σε πυραύλους, drones και anti-drones, ικανότητες πληγμάτων μεγάλου βεληνεκούς κ.ά.

ΝΕΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

Πέρα όμως από το εμπορικό, οικονομικό και τεχνικό σκέλος, υπάρχει και η ανάγκη διαμόρφωσης ενός νέου στρατηγικού προσανατολισμού. Η υπόθεση της Ουκρανίας έχει αναδείξει την ανάγκη αυτή περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, ιδιαίτερα λόγω και της διαμόρφωσης του σχήματος της «συμμαχίας των προθύμων» (coalition of the willing), που υπερβαίνει τα στενά όρια της ΕΕ. «Ίσως πρέπει να είμαστε πιο επινοητικοί στο σημείο αυτό. Η Ευρώπη χρειάζεται έναν νέο στρατηγικό προσανατολισμό», μας λέει η Λαζάρου. «Είναι ανάγκη να σκεφτούμε, σε στρατηγικό επίπεδο, με όρους ενός σχήματος που θα καλύπτει ευρύτερα τη γηραιά ήπειρο και χώρες πέραν της ΕΕ, όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, η Νορβηγία και φυσικά η Ουκρανία». Υπάρχουν τέτοια σχήματα; «Θα έπρεπε να δούμε λίγο περισσότερο την Ευρωπαϊκή Πολιτική Κοινότητα (European Political Community), ίσως και τον ρόλο που θα μπορούσε να διαδραματίσει ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), ο οποίος καλύπτει μία πολύ μεγάλη γεωγραφική περιοχή (σ.σ. μέλος του είναι και η Ρωσία)».

ΘΑ ΗΤΑΝ ΕΠΙΘΥΜΗΤΗ Η ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ ΣΕ ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ ΝΕΑ ΜΟΡΦΗ ΛΑΒΕΙ Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ. ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΡΥΒΟΜΑΣΤΕ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΟ ΔΑΧΤΥΛΟ ΜΑΣ. ΘΑ ΑΠΑΙΤΗΘΕΙ ΝΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΘΕΙ ΕΝΑΣ ΑΞΙΟΠΙΣΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ. ΚΑΙ ΑΥΤΟ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΟΤΙ ΑΠΛΩΣ ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΡΑΤΗ ΘΑ ΠΛΗΡΩΝΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΟΠΛΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ, ΚΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΤΙΣ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ.

